

Mgr Artur Lis

Prawo administracyjne w pytaniach i odpowiedziach,

oprac. Irena Lipowicz, Radosław Mędrzycki, Maciej Szmigiero, wyd. 1, LexisNexis, Warszawa 2010, ss. 240.

Pojęcie administracji publicznej w powojennej Polsce przywrócone zostało wraz z odrodzeniem się instytucji samorządu terytorialnego. Od 1950 roku posługiwano się określeniem „administracja państwowa”. Oceniając pierwsze dziesięciolecie funkcjonowania przywróconego samorządu po reformie gminnej z 1990 roku oraz reformach powiatowej i wojewódzkiej 1998 roku – Jerzy Stępień podkreślił: „1) oto po raz pierwszy w historii naszej państwowości zdołano zbudować przejrzysty i jednolity dla całego kraju system władz publicznych, nadając im samorządowy charakter, co spełnia standardy współczesnej administracji w Europie; 2) powołano tym samym podmioty, które działając w oparciu o zasadę pomocniczości, zdolne są do efektywnego rozwiązywania próbów społecznych; 3) podmioty te zdolne są do współpracy ze sobą oraz do współpracy z podobnymi podmiotami czy to bezpośrednio, czy to w ramach organizacji międzynarodowych i tym samym będą potrafiły wykorzystywać doświadczenia samorządu innych krajów z pożytkiem dla funkcjonowania małych ojczyzn” (za: H. Izdebski, Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności, Warszawa 2009, s. 9).

Administrację można rozpatrywać w oparciu o dwa kryteria. Według kryterium pierwszego – jest ona organizacją, która składa się z różnych jednostek wyposażonych w uprawnienia określone w ustawach i tworzących pewien zamknięty układ organizacyjny, mający realizować zadania państwowe lub publiczne, albo też jedno i drugie. Według kryterium drugiego – administracja jest pewną działalnością. Gdy taką działalność prowadzi państwo, jako organizacja, wówczas możemy mówić o administracji państwowej w ścisłym znaczeniu. Jeżeli zaś działalność taką prowadzi administracja państwowa oraz inne organy i instytucje, wtedy należy mówić o administracji publicznej, która obejmuje administrację państwową w znaczeniu ścisłym i administrację wykonywaną przez inne organy i instytucje nienależące do aparatu państwowego.

Niniejszy podręcznik został przygotowany przez zespół pracowników Katedry Prawa Administracyjnego i Samorządu Terytorialnego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, pod redakcją profesor Ireny Lipowicz. Publikacja została podzielona na XVII rozdziałów części ogólnej i szczegółowej w py-

taniach i odpowiedziach. Rozdział I zatytułowano: „Pojęcie administracji” (32 zagadnienia), II: „Prawo administracyjne” (13 zagadnień), III: „Podstawowe pojęcia nauki prawa administracyjnego” (23 zagadnienia), IV: „Źródła prawa” (17 zagadnień), V: „Prawne formy działania administracji” (15 zagadnień), VI: „Podział państwa” (6 zagadnień), VII: „Administracja rządowa i inne podmioty administrujące” (24 zagadnienia), VIII: „Administracja samorządowa” – w tym: A. Zagadnienia ogólne, B. Gmina, C. Powiat, D. Województwo samorządowe (ogólnie 40 zagadnień), IX: „Kontrola administracji” (11 zagadnień). Następnie rozpoczyna się część szczegółowa, w której czytelnik znajdzie rozdział X: „Pomoc społeczna” (55 zagadnień), XI: „Akta stanu cywilnego” (7 zagadnień), XII: „Imiona i nazwiska” (4 zagadnienia), XIII: „Obywatelstwo” (11 zagadnień), XIV: „Ewidencja ludności i dowody osobiste” (4 zagadnienia), XV: „Paszporty” (5 zagadnień), XVI: „Cmentarze i chowanie zmarłych” (7 zagadnień), i ostatni XVII rozdział pt. „Zgromadzenia” (3 zagadnienia). Już więc na pierwszy rzut oka widać, iż materiał został nieproporcjonalnie podzielony przez autorów w zależności od omawianej problematyki. Może dziwić np. w części ogólnej kompozycja rozdziału dotyczącego administracji samorządowej, gdzie umieszczono zagadnienia dotyczące gminy, powiatu oraz województwa z rozdrobnieniem zagadnień w części szczegółowej, gdzie osobnymi rozdziałami są np. „Imiona i nazwiska”, „Obywatelstwo” oraz „Paszporty”. Autorzy omawianej publikacji dokonali więc swobodnego wyboru zagadnień w części szczegółowej. Innego wyboru dokonali np. autorzy podręcznika „Prawo administracyjne” pod redakcją Marka Wierzbowskie-

go (wyd. 9, Warszawa 2009), gdzie w części czwartej omówiono: „Wybrane zagadnienia administracyjnoprawnej regulacji gospodarki”, „Administracja spraw zdrowia, zatrudnienia i spraw socjalnych”, „Upowszechnienie informacji”, „Administracja w dziedzinie oświaty, nauki i kultury”, „Administracyjnoprawna sytuacja osób fizycznych”, „Administracyjnoprawna regulacja zrzeszania się oraz niektórych innych rodzajów aktywności obywateli związanej z realizacją ich praw i wolności”, „Administracyjnoprawna regulacja zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego”, „Administracja obrony kraju i spraw zagranicznych”.

W recenzowanej pozycji możemy przeczytać „pytania mają dać wyobrażenie o głębokości regulacji prawa materialnego, o sposobach ingerowania w stosunki społeczne. Wybrano administrację reglamentacyjną i świadczącą, aby pokazać, jak administracja reaguje na powtarzające się problemy społeczne. Odpowiedzi skonstruowano tak, aby wskazywały także ogólny problem – na przykład kwestię zastosowanej formy działania administracji, materię ustawową, nasilenie władczości”.

Autorzy dążyli do położenia dużego nacisku na wyjaśnienie podstawowych instytucji prawa administracyjnego, tak aby zapewnić użyteczność zawartej w podręczniku wiedzy, nawet przy zmienionym stanie prawnym. Niestety, prawo administracyjne ulega dynamicznym zmianom, co prowadzi do dość szybkiej dezaktualizacji prac prawniczych w tej sferze, jeżeli nie skupiają się one na omówieniu podstawowych instytucji wykorzystywanych przez prawo administracyjne, w miejsce ścisłego przywiązania do określonych tekstów aktów normatywnych.

Podręcznik „Prawo administracyjne w pytaniach i odpowiedziach” kierowany jest przede wszystkim do studentów studiów prawniczych. Dla nich prawo administracyjne jest jednym z głównych przedmiotów w czasie całych studiów. Opracowanie to może służyć jako pomocnicze kompendium wiedzy z prawa administracyjnego – użyteczne w jak największym stopniu dla wszystkich osób, które mają do czynienia z prawem administracyjnym. Niniejsza publikacja jest jedną z wielu podejmowanych prób przedstawienia problematyki administracji

publicznej i regulującego ją prawa administracyjnego. Z racji jej formy jest jednocześnie ukierunkowana na zaprezentowanie jedynie podstawowych zagadnień ogólnych i ustrojowych prawa administracyjnego. Nie sposób w krótkiej notce ocenić kompleksowo prezentowaną publikację. Książkę pod redakcją Ireny Lipowicz oceniam wysoko. Poszczególne rozdziały pracy są ze sobą logicznie powiązane a ich zawartość jest uzasadniona. Nie ulega wątpliwości, że recenzowana książka, zasługuje na rekomendację i pozytywną opinię.

NOTA O AUTORZE

Mgr Artur Lis, asystent w Katedrze Historii Prawa, Instytutu Prawa Wydziału Zamiejscowego Prawa i Nauk o Gospodarce w Stalowej Woli Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Zainteresowania naukowe: prawo administracyjne, historia prawa, filozofia prawa.